

Saksnr.: 2015/14720
Løpenr.: 85081/2015
Klassering: K54
Saksbehandler: Hilde Rønning

Møtebok – Saksframlegg

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Fylkestinget 2011-2015	02.12.2015	
Fylkesutvalget 2011-2015	18.11.2015	
Samferdsel, miljø og klimakomiteen		

Vedtak av regional plan for vannforvaltning med tilhørende tiltaksprogram og handlingsprogram for vannregion Glomma og de norske delene av vannregion Västerhavet (Grensevasdragene) 2016 – 2021

Vedlegg

- Regional plan for vannforvaltning i vannregion Glomma 2016-2021
- Vannregion Glomma – Regionalt tiltaksprogram etter vannforskriften 2016-2021
- Handlingsprogram 2016 – Regional plan for vannforvaltning i vannregion Glomma 2016-2021
- Regional plan for vannforvaltning i de norske delene av vannregion Västerhavet (Grensevasdragene) 2016-2021
- De norske delene av vannregion Västerhavet (Grensevasdragene) – Regionalt tiltaksprogram etter vannforskriften 2016-2021
- Handlingsprogram 2016 - Regional plan for vannforvaltning for de norske delene av vannregion Västerhavet (Grensevasdragene) 2016-2021

Sammendrag/Bakgrunn for saken

Noe av det viktigste i vannforvaltningen er å se på våre vann som levende økosystemer der alt vann henger sammen. Fornuftig vannforvaltning må derfor både følge nedbørfeltenes grenser, og se elver, innsjøer, kystvann og grunnvann i sammenheng. Hovedformålet er å sørge for at vannmiljøet blir beskyttet og brukt på en bærekraftig måte.

Utarbeiding av regional plan for vannforvaltning er initiert av staten i henhold til plan- og bygningsloven § 8-1, annet ledd. Vannforvaltningsplanen er utløst av forpliktelsen etter EØS-avtalen og Norges innlemmelse av EUs vanndirektiv gjennom Forskrift om rammer for vannforvaltningen (Vannforskriften).

På grunnlag av dette er det utarbeidet følgende dokumenter for vedtak:

- Regional plan for vannforvaltning i vannregion Glomma 2016-2021, med tilhørende dokumenter:
 - o Vannregion Glomma – Regionalt tiltaksprogram etter vannforskriften 2016-2021
 - o Handlingsprogram 2016 – Regional plan for vannforvaltning i vannregion Glomma 2016-2021
- Regional plan for vannforvaltning i de norske delene av vannregion Västerhavet (Grensevasdragene) 2016-2021, med tilhørende dokumenter:
 - o De norske delene av vannregion Västerhavet (Grensevasdragene) – Regionalt tiltaksprogram etter vannforskriften 2016-2021
 - o Handlingsprogram 2016 - Regional plan for vannforvaltning for de norske delene av vannregion Västerhavet (Grensevasdragene) 2016-2021

De regionale vannforvaltningsplanene fastsetter miljømål for alt vann, både elver, innsjøer, kystvann og grunnvann. Miljømålet er det viktigste i forvaltningsplanen, og skal sikre en helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannet. Planene viser hvordan miljøtilstanden er i dag, og hvilke tiltak som trengs for å forebygge, forbedre eller gjenopprette tilstanden der det er nødvendig. Vannforvaltningsplanen skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen, jmfør vannforskriften § 29 siste ledd.

Vannforvaltningsplanene med tiltaksprogram er utarbeidet ut ifra gjeldende regelverk og med det kunnskapsgrunnlaget og de forutsetninger som har vært tilgjengelig. Dokumentene er skrevet av vannregionmyndigheten i samarbeid med øvrige fylkeskommuner i vannregionen. Grunnlaget for dokumentene er utarbeidet i vannområdene i samarbeid med fylkesmennene, aktuelle sektormyndigheter og berørte interesser. Det er avholdt vannregionutvalgsmøter hvor det er tilstrebet å oppnå størst mulig grad av enighet.

Plan- og bygningsloven krever at alle regionale planer har et handlingsprogram. Handlingsprogrammet skal rulleres hvert år. Vannregionmyndigheten har i samarbeid med de andre fylkeskommunene i vannregionen utarbeidet forslag til handlingsprogram for 2016 til forvaltningsplan for vannregion Glomma og forvaltningsplan for Grensevasdragene. Handlingsprogrammet retter fokus mot selve planprosessen. Formålet er å beskrive hvilken oppfølging planene krever og utpeke ansvarlig organ og samarbeidspartnere for gjennomføring av planen.

Forvaltningsplanene med tilhørende tiltaksprogram var på høring i perioden 1. juli 2014 t.o.m. 31. desember 2014, og på 2. gangs høring i perioden 16. juni t.o.m. 1. oktober 2015. Bakgrunnen for en 2. gangs høring var endringer knyttet til miljømål. Omforente miljømål er noe av det viktigste innholdet i forvaltningsplanen, og vannregionmyndigheten så det som viktig å sikre at endringer knyttet til disse ble tilstrekkelig belyst før endelig godkjenning av planene i fylkesting og departement. Handlingsprogrammene var på høring i perioden 17. desember 2014 t.o.m. 28. februar 2015. Plandokumentene har i etterkant av høringene blitt justert ut fra innkomne høringsinnspill. Det er utarbeidet høringsrapport med oversikt over innkomne høringsinnspill og hvorvidt de har ført til endringer i plandokumentene.

Høringsrapport er tilgjengelig på vannregionens sider på vannportalen (www.vannportalen.no/Glomma).

Plandokumentene ble fremlagt for vannregionutvalget og godkjent på møte den 9. oktober 2015. I vannregionutvalget sitter politiske representanter fra samtlige kommuner i vannregionen, fylkeskommunene (Sør-Trøndelag, Hedmark, Oppland, Buskerud, Akershus, Oslo, Østfold) og representanter fra sektormyndigheter. Regional referansegruppe med medlemmer fra frivillige lag og organisasjoner var også invitert til møtet.

Fakta

Vannregion Glomma består av fylkene Østfold, Akershus, Oslo, Hedmark, Oppland og deler av Buskerud, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag. Vannregion Glomma er delt opp i vannområdene Glomma, Mjøsa, Hurdalsvassdraget/Vorma, Øyeren, Leira-Nitelva, Oslo, Indre Oslofjord Vest, PURA (Bunnefjorden med Årungen- og Gjersjøvassdraget), Morsa, Haldenvassdraget, Glomma Sør for Øyeren og Enningdalsvassdraget. De norske delene av vannregion Västerhavet består av fire områder som sammen kalles Grensevassdragene.

Deler av vannregion Glomma var med i en pilotfase i perioden 2010-2015. For disse områdene er forvaltningsplanene 2016-2021 en rullering av gjeldende forvaltningsplan 2010-2015.

Alle vannområdene har utarbeidet lokale tiltaksanalyser. Disse har vært de viktigste bakgrunnsdokumentene for vannforvaltningsplanen med tiltaksprogram.

Vannforvaltningsplanene gjelder for perioden 2016-2021. Perioden er den første av i alt tre landsdekkende perioder frem til og med 2033. Planene skal rulleres hvert 6. år.

Vannforvaltningsplanene skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen. Planene skal bidra til å samordne og gi retningslinjer for areal- og ressursforvaltningen på tvers av kommune- og fylkesgrensene.

Sektormyndighetene skal bruke eksisterende sektorlover til å vurdere foreslåtte tiltak og planlegge, finansiere og gjennomføre aktuelle tiltak for å nå miljømålene.

Regional plan for vannforvaltning 2016- 2021

Planen er et oversiktsdokument på regionalt nivå. Planen sier noe om hvilken miljøtilstand vannforekomstene er i, hvilke miljømål de har, hvordan miljømålene kan oppnås og innen hvilke tidsfrister. Planen viser hvordan vannmiljøet og vannressursene i vannregionen skal forvaltes i et langsiktig perspektiv.

Regionalt tiltaksprogram 2016 – 2021

Tiltaksprogrammet gir en oppsummering av påvirkningene på vannmiljøet, og hvilke tiltak som bør iverksettes for å oppnå miljømålene for vannet i vannregionen.

Handlingsprogram for 2016

Alle regionale planer skal ha et handlingsprogram jf. pbl § 8.1. Handlingsprogrammet viser hvordan planen skal følges opp i 2016, og hva som er planlagt i 2017 og 2018.

Handlingsprogrammet skal rulleres i samsvar med Plan- og bygningsloven.

Vedtatt handlingsprogram medfører forpliktelser om å avsette ressurser til oppfølging av planen.

Vann-Nett

Vann-Nett er en nasjonal database hvor vannmiljødata blir lagt inn kontinuerlig. I tillegg til vannforvaltningsplanen og tiltaksprogrammet er Vann-Nett derfor et viktig arbeidsverktøy i arbeidet med helhetlig vannforvaltning.

Miljømål

Formålet med vannforskriften er å fastsette miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannressursene. Vannforskriften definerer miljømål iht. vannkategori og vanntype. Innsjøer, elver og kystvann skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand. Grunnvann skal ha minst god kjemisk og kvantitativ tilstand.

Prosess og endelig planbehandling

Regional vannforvaltningsplan med regionalt tiltaksprogram vedtas som regional plan i alle berørte fylkeskommuner jfr. plan- og bygningsloven § 8-4 og med de særregler som følger av vannforskriften. Planen skal gjelde for perioden 2016-2021.

Vedtatt regional vannforvaltningsplan skal til godkjenning i Klima og miljødepartementet. Eventuell uenighet om planen skal forelegges for departementet for endelig avgjørelse. Det ble ikke fremmet uenigheter ved godkjenning av planene i vannregionutvalget 9. oktober 2015.

Den framlagte regionale vannforvaltningsplanen, vedtakene i respektive fylkesting og den sentrale godkjenningen utgjør til sammen den godkjente forvaltningsplanen. Regionalt tiltaksprogram er ikke gjenstand for godkjenning i departementet.

Fylkesrådmannens vurdering

Vannforvaltningsplanen med tiltaksprogram og handlingsprogram vil være viktige verktøy i arbeidet med å beskytte og forbedre vannmiljøet i vannregion Glomma.

Det er viktig å fortsette arbeidet for å styrke helhetlig vannforvaltning i planperioden og tenke langsiktig fram mot 2033 da målene om god miljøtilstand i alt vann skal være oppnådd.

Arbeidet med en helhetlig og samordnet vannforvaltning er ressurskrevende, og forutsetter at alle aktører følger opp i henhold til sitt ansvar. Dette må også gjenspeiles i statlige myndigheters oppfølging av forvaltningsplanene, og i statlige budsjetter.

Fylkesrådmannen anbefaler fylkestinget å vedta fylkesrådmannens forslag til vedtak. Likelydende innstilling fremmes i de øvrige fylkestingene som hører til vannregion Glomma.

Fylkesrådmannens forslag til innstilling/vedtak

1. I henhold til Plan- og bygningsloven § 8-4 vedtar fylkestinget regional vannforvaltningsplan for vannregion Glomma 2016-2021 med tiltaksprogram og handlingsprogram, og regional vannforvaltningsplan for de norske delene av vannregion Västerhavet 2016-2021 med tiltaksprogram og handlingsprogram.
2. Basert på vanndirektivet og vannforskriften har staten et nasjonalt ansvar for å gjennomføre en helhetlig og samordnet vannforvaltning. I forbindelse med godkjenning av regionale vannforvaltningsplaner for 2016-2021, bør statlige myndigheter gi en samordnet fremstilling av prioriteringer og ambisjonsnivå for de statlige sektorenes/departementenes egen oppfølging av planene.
3. Det vil være viktig å synliggjøre at alle berørte myndigheter har som sitt mål at vannforvaltningsplanene skal følges opp, herunder at planene brukes som et innspill til statlig planlegging og et grunnlag for videre tiltak, budsjetter og enkeltvedtak. Dette omfatter også ressurser og virkemidler til å følge opp og gjennomføre tiltak for å nå miljømålene.
4. Dersom de neste planene skal kunne oppfylle vanndirektivets krav til kunnskapsgrunnlag bedre og sikre et mer omforent beslutningsgrunnlag, er en betydelig økning i overvåking av vannmiljøet nødvendig, som skissert i St. prp. 75 (2007-2008) om innlemmelse av vanndirektivet i EØS-avtalen.

Sarpsborg, *dato

Atle Haga
fylkesrådmann

Hilde Brandsrud
fylkesdirektør